

Time : 3 hours

Marks: 100

**Note**

**1. All questions are compulsory**

**2 Figures on right indicate the marks.**

**1. Attempt any two of the following :-**

- a) Present M.N.Srinivas's contribution to Indian Sociology. (10)
- b) Explain in detail the Anti Caste approach as presented by Dr. Ambedkar. (10)
- c) Elaborate on A.R.Desai's idea of emergence of Nationalism in India. (10)

**2. Attempt any two of the following:-**

- a) 'Explain how history of Lavani highlights the exploitation of lower caste women, with reference to Sharmila Rege's article on popular culture. (10)
- b) Elaborate on the trajectories of religious nationalism in India with Special reference to territorialism and communalization. (10)
- c) Discuss LeelaDube's ideas about kinship in South and South East Asia with special reference to female sexuality and conjugal relations. (10)

**3 Attempt any two of the following:-**

- a) Briefly trace the history of Dalit mobilization in India. (10)
- b) Elaborate on the causal factors and manifestations of ethnic unrest In India. (10)
- c) Comment on patriarchy and gender inequality in India as defined by Amartya Sen. (10)

**4. Attempt any two of the following:-**

- a) Discuss in detail the regional diversity and different community culture in Maharashtra (10)
- b) State the different types of tourism and briefly explain each of it with appropriate example. (10)
- c) With the help of any one case study discuss the rich food culture of India. (10)

**5. Write notes on any two of the following**

- a) Ideological Perspective (10)
- b) Dialectical approach (10)
- c) Powada as a popular culture (10)
- d) Gender and development (10)

\*\*\*\*\*

वेळ : ३ तास

गुण : १००

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

**१. खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा.**

- अ) एम. एन. श्रीनिवास यांचे भारतीय समाजशास्त्रातील योगदान स्पष्ट करा. (१०)
- ब) डॉ. आंबेडकरांचा जातीव्यवस्थेविरोधी दृष्टीकोन विशद करा. (१०)
- क) ए.आर. देसाई यांच्या भारतीय राष्ट्रवादाबाबतच्या विचारांचे विवेचन करा. (१०)

**२. खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा.**

- अ) शर्मिला रेगे यांनी लोकप्रिय संस्कृतीवर लिहिलेल्या लेखात कनिष्ठ जातीय स्त्रियांच्या शोषणाचे ऐतिहासिक लावणीच्या आधारे केलेले विश्लेषण स्पष्ट करा. (१०)
- ब) टी.के.ओमेन यांनी भारतीय धार्मिक राष्ट्रवादाच्या मार्गक्रमणाची प्रादेशिकता व जातीयवादा आधारे केलेली मांडणी विशद करा. (१०)
- क) लीला दुबे यांनी स्पष्ट केलेल्या, दक्षिण व दक्षिणपूर्व आशियातील नातेदारी व्यवस्थे संदर्भात स्त्रियांची लैंगिकता व वैवाहिक संबंध याबाबत चर्चा करा. (१०)

**३. खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा.**

- अ) भारतातील दलित चळवळीला गतिशील करणाऱ्या इतिहासाचा थोडक्यात मागोवा घ्या (१०)
- ब) भारतातील पारंपारिक (एथनिक) अशांततेला जबाबदार असणाऱ्या प्रासंगिक घटक व त्याचे प्रकटीकरण यांचा आढावा घ्या. (१०)
- क) अमर्त्य सेन यांनी स्पष्ट केलेल्या, पुरुषप्रधानता व लिंगभाव असमानता यावर भाष्य करा. (१०)

**४. खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा.**

- अ) महाराष्ट्रातील प्रादेशिक विविधता व समुदायांची वैबिध्यपूर्ण संस्कृती याची चर्चा करा. (१०)
- ब) पर्यटनाचे विविध प्रकार सांगून पर्यटनाच्या प्रत्येक प्रकारची सोदाहरण चर्चा करा. (१०)
- क) महाराष्ट्रातील कोणत्याही एका संपन्न खाद्य संस्कृतीची माहिती द्या. (१०)

**५. कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा**

- अ) प्राच्यविद्या दृष्टिकोन. (१०)
- ब) वद्वत्तात्मक दृष्टिकोन (१०)
- क) पोवाडा एक लोकप्रिय संस्कृती (१०)
- ड) लिंगभाव व विकास (१०)

\*\*\*\*\*